

Jihlava: Audit udržitelného rozvoje 2017

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Podpořeno finančními prostředky
Evropského sociálního fondu, které byly
na realizaci projektu poskytnuty z
Operačního programu Zaměstnanost.

 1 Správa věcí veřejných a územní rozvoj

Oponentní stanovisko k Audit udržitelného rozvoje

Existují připomínky a náměty k přehlednosti a srozumitelnosti Audit udržitelného rozvoje?	Ne Město Jihlava pro Audit UR použilo předepsaný formulář. Audit je v oblasti 1.A Veřejná správa - oblasti 1.1. až 1.4. úplný, z větší části přehledný a srozumitelný.
Je Audit UR kompletní, dává odpověď na všechny návodné otázky?	Ano Audit je v oblasti 1.A Veřejná správa - oblasti 1.1. až 1.4. úplný, všechny oblasti i návodné otázky jsou zodpovězeny popisem, indikátory včetně jejich hodnot, sebehodnocením známkou i stručným textem. Město ve svém sebehodnocení využilo možnost text zkrátit častým použitím odkazů na dokumenty města, přístupné jednoduchým prokliknutím. V auditu se ale město často odkazuje i na vnitřní směrnice a jiné dokumenty, které však nejsou přiloženy, není na ně ani webový link ani nejsou k dispozici na webu města pro veřejnost.
Využívá Audit UR povinné a doporučené indikátory?	Ano Ke všem jednotlivým indikátorům jsou uvedeny důkazy nebo odkazy (webové linky) na ně a hodnoty výstupů.

Celkové hodnocení

VNITŘNÍ PODMÍNKY Silné stránky - Město má poměrně propracovaný systém strategií a plánování na strategické úrovni (SPRM, IPRM, IPRU, ÚP) i na nižší úrovni (výčet několika desítek rozvojových dokumentů), který umožňuje postihnout všechny problémy, rizika i oblasti UR. Tento složitý systém může být současně potenciálním rizikem pro duplicitu činností a rozmělnění podstatných cílů, je proto důležité s ním pracovat komplexně a jednotně. - Politická podpora udržitelného chování	VNITŘNÍ PODMÍNKY Slabé stránky ---
VNĚJŠÍ PODMÍNKY Příležitosti - Schopnost města čerpat finanční podporu z	VNĚJŠÍ PODMÍNKY Hrozby - Pokračující nestabilita politického, legislativního a

veřejných národních i evropských zdrojů na rozvoj města

ekonomického prostředí v ČR, nekoncepčnost vládnutí, neschopnost státních orgánů i krajů připravit kvalitní podklady a podmínky pro čerpání dotací z fondů EU v aktuálním plánovacím období 2014 – 2020, časté změny v rozpočtovém určení výnosu z daní do krajů, měst a obcí, ztěžující dlouhodobější strategické plánování.

Závěry pro municipalitu – dílčí doporučení a návrhy hodnotitele

- Město má poměrně propracovaný systém strategií a plánování na strategické úrovni (SPRM, IPRM, IPRÚ, ÚP) i na nižší úrovni (výčet několika desítek rozvojových dokumentů), který umožňuje postihnout všechny problémy, rizika i oblasti UR. Tento složitý systém může být současně potenciálním rizikem pro duplicitu činností a rozmělnění podstatných cílů, je proto důležité s ním pracovat komplexně a jednotně. Doporučení: Při tvorbě a řízení naplňování strategií se inspirovat a postupovat dle doporučení MMR k tvorbě strategií na národní úrovni.
- Pro udržení a další rozvoj standardu řízení UR doporučuji zodpovědné zavedení standardizovaného nástroje řízení a zvyšování kvality k stávající MA21 - systému řízení kvality dle normy ČSN EN ISO 9001:2015 včetně jeho certifikace, v samosprávou určeném termínu do 30.6.2018.
- Za velmi vhodné považuji přijmout vnitřní pravidla pro (ne)zadlužování města, která určí z dlouhodobého hlediska stabilní způsob chování v této oblasti a budou závazná pro město, jeho samosprávu i organizace.
- Doporučuji rovněž zvážit zpracování souhrnné výroční zprávy, která by srozumitelně a pro laickou veřejnost agregovala hlavní výstupy z uvedených dokumentů.
- Doporučuji také na webu města vytvořit podstránku pro organizace města, s jejich výčtem, základními informacemi včetně kontaktů, linků na jejich weby (rozcestník) a například i výročními zprávami.
- Na základě dílčích seznamů doporučuji zvážit vytvoření veřejně přístupného (web) jednotného seznamu (soupisu) partnerských subjektů (partnerská města, partnerské organizace, místní a regionální partnerství) v členění dle jednotlivých segmentů a popisu konkrétní spolupráce/partnerství.
- Pro efektivnější komunikaci s veřejností doporučuji veřejnost segmentovat jako zainteresované strany a podle jejich typů určit efektivitu využití jednotlivých komunikačních kanálů.
- Zvážit systematicky zpracovávat soubor opatření na základě výstupů z šetření spokojenosti a místních indikátorů UR, který by sloužil jako vstup do akčních plánů, rozpočtu apod.

Hodnotící výrok

Uspokojivý stav tématu vůči UR – s podmínkami

Zavedení systému řízení kvality dle normy ČSN EN ISO 9001:2015 včetně jeho certifikace, případně jiného standardizovaného komplexního systému řízení a zvyšování kvality veřejné správy a služeb kromě MA21, do 12 měsíců, resp. do obhajoby případně přidělené kategorie B místní Agendy 21 v roce 2018.

Stav hodnocení: Sebehodnocení zkontrolováno expertem - OK

2 Životní prostředí

Oponentní stanovisko k Auditům udržitelného rozvoje

Existují připomínky a náměty k přehlednosti a srozumitelnosti Auditů UR?

Ne

Po úpravách se velmi zlepšila srozumitelnost auditu

Je Audit UR kompletní, dává odpověď na všechny návodné otázky?

Ano

	Po úpravách byla doplněna odpověď na všechny návodné otázky
Využívá Audit UR povinné a doporučené indikátory?	Ano Audit využívá všechny indikátory, obsažené v MEdodice hodnocení udržitelných měst pro oblast 2-Životní prostředí

Celkové hodnocení

<p>VNITŘNÍ PODMÍNKY Silné stránky</p> <p>Poměrně velká rozloha zeleně</p> <p>Péče o zeleň</p> <p>Výskyt vodního zdroje</p> <p>ČOV s velkou kapacitou</p> <p>Vyšší podíl méně kvalitních půd k zatravnění či zalesnění</p> <p>Vyšší rozloha území s ochranou přírody</p> <p>Péče o chráněná území,</p> <p>Monitoring stavu ovzduší</p>	<p>VNITŘNÍ PODMÍNKY Slabé stránky</p> <p>Existence poddolovaných území</p> <p>Lomy</p> <p>Záplavová území s problematickou zástavbou</p> <p>Bodové zdroje znečištění</p> <p>Dopravní řešení včetně dálnice – negativní dopady (hluk, emise znečišťujících látek)</p> <p>Krátkodobé překračování některých znečišťujících látek v ovzduší v průmyslové zóně</p> <p>Zvýšené radonové nebezpečí</p> <p>Nedořešené vlastnictví vodárenské infrastruktury brzdící účinnější hospodaření s vodou</p>
<p>VNĚJŠÍ PODMÍNKY Příležitosti</p> <p>Ukončení těžby v lomech</p> <p>Realizace protipovodňových opatření, pokračování v pasportu zeleně a revitalizace zeleně,</p> <p>využití brownfields a nezastavěných proluk, omezení zastavitelných ploch v připravovaném územním plánu,</p> <p>sanace kontaminovaných ploch</p> <p>vybudování dopravního obchvatu kolem Jihlavy</p> <p>ekologičtější řešení vytápění domácností</p> <p>snížení emisí a dopravní zátěže z průmyslové zóny</p> <p>vyřešení vlastnické a provozovatelské vodohospodářské infrastruktury</p>	<p>VNĚJŠÍ PODMÍNKY Hrozby</p> <p>Vzrůst silniční dopravy,</p> <p>Snížení ekologické stability záborů přírodních a přírodě blízkých ploch a rozšiřováním zastavěných a ostatních ploch</p> <p>Zábory zemědělské půdy</p> <p>Narušování krajinného rázu stavbami, včetně liniových</p> <p>Překračování imisních limitů</p> <p>Nevhodná zástavba v záplavových územích</p> <p>Nepřípravenost na klimatické změny (sucho, vysoké teploty, přívalové deště apod.)</p>

Závěry pro municipalitu – dílčí doporučení a návrhy hodnotitele

Z podrobného vyhodnocení odpovědí na návodné otázky a porovnání se základní dokumentací pro město vyplývá, že Jihlava dosáhla velmi dobré úrovně ochrany životního prostředí.

V podoblasti 2.1 Kvality vod, šetření vodou a efektivnějšího využití vody dosahuje Jihlava v porovnání s jinými městy obdobné velikosti některých dobrých výsledků, např. v úsporách pitné vody, snižování objemu znečišťujících látek, vypouštěných do povrchových vod, v odvádění dešťových vod do oddílné kanalizace. Zvláště významné jsou aktivity města pro zpomalení odtoku a akumulaci srážkových vod. V tom postupuje město dokonce inovativním způsobem, hodnotná pro zasakování dešťových vod je i výsadba speciálních záhonů trvalek a letniček (inspirovaná mezinárodním projektem Silver sommer), sloužící zároveň i ke zvýšení biodiverzity a estetické složky životního prostředí obyvatel města. Pro účinnější opatření v této podoblasti udržitelného vodního hospodářství bude potřebné dořešit otázku vlastnictví a provozování vodohospodářské

infrastruktury. Taktéž bude potřebné při rekonstrukcích budov ve vlastnictví města dbát na úsporná opatření, a také je propagovat, jít příkladem obyvatelům. Řešení otázky dešťových vod, zpomalení jejich odtoku bude dobré řešit v širších souvislostech s pomocí strategie adaptací na změnu klimatu.

Podoblast 2.2 Podpora a zvyšování ekologické stability krajiny a biologické rozmanitosti..., rozšiřování péče o vymezená přírodní území a zelené plochy je patrně nejsilnější stránkou města. Jako příklad pro další města může sloužit interaktivní pasport zeleně, nebo ekologický fond města. Za důležité je třeba vyzdvihnout, že neklesá ekologická stabilita území města díky zvětšení plochy a zkvalitnění zeleně. Celkově dochází k nárůstu ploch ÚSES i podílu realizovaných k navrhovaným ÚSES, jen u lokálních prvků ÚSES bude potřebné zvýšit tempo realizace. V posledních dvou letech město snížilo zábory půdy na výstavbu, bude potřebné v tomto trendu pokračovat. Péče o chráněná území je více než dobrá v spolupráci s dalšími organizacemi jak státními, tak nevládními.

Co se týče podoblasti 2.3 Kvalita a ochrana půdy, podpora udržitelného zemědělství a lesního hospodářství, i v této podoblasti vykazuje město některé velmi dobré výsledky. Na území města působí ekologičtí zemědělci s certifikací na relativně větší rozloze. Do budoucna lze doporučit působení i na další zemědělce, kde to bude ještě adekvátní. Dost podstatně se zvětšuje plocha lesa, byť to není formálně tak patrné z výkazů PUPFL, reálně však dochází k zalesňování i na jinak vykazovaných plochách. O kvalitě lesů svědčí, že část lesů patří do soustavy Natura 2000, o kvalitě lesního hospodářství zase certifikace dle systému PEFC nejen na pozemcích města, ale i dalších vlastníků. Do budoucna by z hlediska kvality hospodářství bylo prospěšné, pokud by alespoň část lesů byla obhospodařovaná dokonce podle náročnější certifikace FSC. V posledních letech došlo k podstatnějšímu snížení záborů kvalitní půdy I. a II. tř. bonity, v tomto trendu je třeba, aby Jihlava pokračovala. Došlo též k řešení problémů eroze. Velmi nadějný je plán vytvořit adaptační strategii na klimatické změny, která by řešila nejen erozi. Taktéž je nutno doporučit urychlené vypracování územní studie krajiny, samozřejmě pro celou ORP, která je též plánována a která by řešila problematiku ochrany a tvorby krajiny v širších souvislostech.

U poslední podoblasti 2.4 Kvalita ovzduší je třeba ocenit snižování znečištění ovzduší kombinací osvětového působení na veřejnost, regulací ve vztahu k průmyslu a dopravě, a technických řešení (např. při energetickém managementu města). Zvlášť je třeba vyzdvihnout kontinuální monitoring, na kterém se spolupodílí město i finančně. Dnešní stav je takový, že v obytných zónách města je kvalita ovzduší dobrá, ke krátkodobému překračování limitu PM 10 dochází jen výjimečně. Horší situace je v průmyslové zóně, ale i tam je překračování limitu pro PM 10 ještě v povolené četnosti. Do budoucna je třeba věnovat pozornost kombinaci znečištění z průmyslové zóny a dopravy tamtéž, a celkovým dopravním opatřením ke snížení znečištění, včetně jednání o obchvatu. Problematiku znečištění z lokálních topenišť bude potřebné řešit ve vazbě na energetický management - s důrazem na úspory energie např. lepšími izolacemi a záměnou neefektivních znečišťujících zdrojů vytápění za efektivnější bezemisní či nízkoemisní. Velkou výzvou je využívání obnovitelných zdrojů energie. Město provádí poměrně velký rozsah úklidu. Lze doporučit větší rozsah kropení ulic, protože to je velmi účinné pro resuspenzi malých prachových částic, navíc kropení vzduch zvlhčuje a ochlazuje, což bude stále více důležité při vlnách veder, která jsou očekávána v souvislosti s postupujícími klimatickými změnami.

Hodnotící výrok

Uspokojivý stav tématu vůči UR - bez podmínek

Stav hodnocení: Sebehodnocení zkontrolováno expertem - OK

3 Udržitelná výroba a spotřeba

Oponentní stanovisko k Auditům udržitelného rozvoje

Existují připomínky a náměty k přehlednosti a srozumitelnosti Auditů UR?	Ne
Je Audit UR kompletní, dává odpověď na všechny návodné otázky?	Ano odpovědi by měly být v některých oblastech více směřovány na podstatu návodných otázek, vyplývá mj. z mých doporučení
Využívá Audit UR povinné a doporučené indikátory?	Ano v díčích uvedených případech by měly být indikátory doplněny a upřesněny

Celkové hodnocení

VNITŘNÍ PODMÍNKY Silné stránky <p>Dlouhodobý koncepční přístup k oblasti UR a ŽP a kvalitní OH spojené s odpovědným přístupem obyvatel města.</p> <p>Organizační struktura - rozhodování o investicích a hospodaření s energií je v rámci jednoho odboru</p> <p>Existující občanská společnost ve městě</p> <p>Tradice MA 21 a strategického plánování ve městě se zapojením různých stakeholderů</p>	VNITŘNÍ PODMÍNKY Slabé stránky <p>Chybějí motivace pro uskutečnění potřebných kroků v oblasti energetického managementu - mylá argumentace ve vztahu k vyhodnocování spotřeby energie apod.</p> <p>"nedotažení" potřebných opatření - např. vnitřní předpis pro nakupování, nekomplexnost řešení problematiky ÚSV apod.</p> <p>Nutnost využít „smart“ řešení pro dosažení dalšího zlepšení</p> <p>Obtížné opětovné zavádění některých řešení, například v oblasti udržitelného stavebnictví - slabá možnost ovlivnění ze strany města</p>
VNĚJŠÍ PODMÍNKY Příležitosti <p>příležitost vyplývající ze zavedení technologií e-govermentu, smart řešení (jak v energetice, tak OH), v technologii IoT apod.</p> <p>Inspirace od ostatních měst, nejen zapojených v MA21, a od podniků ve městě v oblasti energetických úspor, třídění odpadů atp. – zvýšení efektivity a snížení ekologické a uhlíkové stopy úřadu; například projekt EPC v Jihlavské nemocnici apod.</p>	VNĚJŠÍ PODMÍNKY Hrozby <p>stagnující nebo klesající ceny energie, které snižují motivaci k realizaci potřebných opatření</p> <p>spoléhání na technologie a smart technologie, které samy o sobě nemohou zajistit pokrok a zlepšování</p> <p>Spotřební vzorce občanů směřující ke spotřebě a neudržitelnému chování,</p>

Závěry pro municipalitu – dílčí doporučení a návrhy hodnotitele

V rámci hodnocení byly odhaleny jisté nedostatky, které bude nezbytné do příštího auditu odstranit, neboť by nemusely být nadále podmínky hodnocení v rámci kategorie B udrženy.

Hodnotící výrok

Uspokojivý stav tématu vůči UR - bez podmínek

Stav hodnocení: Sebehodnocení zkontrolováno expertem - OK

4 Doprava

Oponentní stanovisko k Auditům udržitelného rozvoje

<p>Existují připomínky a náměty k přehlednosti a srozumitelnosti Auditů UR?</p>	<p>Ne</p> <p>Audit je zpracovaný přehledně a srozumitelně. Existující připomínky byly obratem od města zohledněny a doplněny.</p>
<p>Je Audit UR kompletní, dává odpověď na všechny návodné otázky?</p>	<p>Ano</p>
<p>Využívá Audit UR povinné a doporučené indikátory?</p>	<p>Ano</p>
<p>Celkové hodnocení</p>	
<p>VNITŘNÍ PODMÍNKY Silné stránky</p> <ul style="list-style-type: none"> - dlouhodobě existující trolejbusový provoz - vysoký podíl nízkopodlažních vozidel v DP - realizována preference vozidel městské hromadné dopravy - byla zavedena noční linka MHD - dlouhodobě podporovaný rozvoj cyklodopravy ve městě - velké množství dopravně-bezpečnostních akcí 	<p>VNITŘNÍ PODMÍNKY Slabé stránky</p> <ul style="list-style-type: none"> - excentricky položené hlavní nádraží - autobusové nádraží nemá vazbu na železnici - není dobíjecí místo pro elektromobily - časově a směrově nevyvážená poptávka po dopravě ve směru do průmyslové zóny - kapacitní problémy DP (nedostatek vozidel a zejména řidičů)
<p>VNĚJŠÍ PODMÍNKY Příležitosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - zpracování Plánu udržitelné městské mobility - vytvoření jednotného terminálu hromadné dopravy s propojením na železnici, MHD i linkové autobusy - zavedení integrovaného systému veřejné dopravy v rámci kraje - tarifní i linková provázanost jednotlivých druhů veřejné dopravy - lze pak využít pro obsluhu odlehlejších městských částí bez nutnosti zavádět speciální linku MHD - realizace dalších v auditu naznačených opatření - zavádění míst P&R, K&R, B&R ve vazbě na MHD a železniční dopravu - diverzifikované funkční využití ploch ve městě za účelem snížení potřeby mobility - zavádění vozidel na alternativní paliva a pohony u města a městských organizací (neplatí pro DP kde již toto ve velké míře probíhá) 	<p>VNĚJŠÍ PODMÍNKY Hrozby</p> <ul style="list-style-type: none"> - omezení obnovy vozového parku MHD - zvyšování cen jízdného ve veřejné dopravě - omezování regionální obslužnosti ze strany Kraje Vysočina - snižování dotací na provoz MHD, resp. jejich nenavyšování ani o míru inflace - nedostatek řidičů MHD - růst IAD - suburbanizace, rozrůstání města do nezastavěné okolní krajiny

Závěry pro municipality – dle doporučení a hlavní podněty

Město se snaží o systémový přístup k plánování rozvoje v oblasti dopravy a mobility, což není vlastní mnohým výrazně větším městům. Vedle jiného (viz SWOT analýza) jako velmi pozitivní fakt považují průběžné ověřování dopadu investičních akcí v dopravě na dopravní toky pomocí dopravního modelu i jejich vyhodnocení z hlediska hlukové zátěže obyvatelstva.

Další náměty k rozvoji:

- * je dobré, že páteční MHD je ve formě trolejbusů, v blízké budoucnosti bude muset pokračovat obnova vozového parku, neboť nejstarší vozy se s věkem 12 let blíží ke konci své životnosti. Další zvýšení podílu trolejbusů lze realizovat převedením vybraných autobusových linek do obsluhy parciálními trolejbusy, případně i upravit linkové schéma
- * navíc, zavedení takového nového způsobu obsluhy by bylo vhodné propojit s intenzívní marketingovou kampaní na podporu vyššího využívání MHD. Jendorázová výrazná změna je po této stránce výrazně snadněji uchopitelná, než postupné drobné změny.
- * pozitivním faktem je snaha o zpracování SUMF/P, tento by mohl přinést nové a zajímavé údaje pro využití v auditu, později včetně vývoje v čase (na základě monitoringu vybraných indikátorů v průběhu realizačního období SUMF/P)
- * zvýšit tlak na ekologizaci individuální dopravy ve městě, nejlépe začít „u sebe“ – změnit interní pravidla MěÚ a jím zřízených organizací tak, aby ve výběrových řízeních se mohla uplatnit environmentálně šetrná vozidla

Hodnotící výrok

Uspokojivý stav tématu vůči UR - bez podmínek

Město již má rozpracovaný SUMF/P, předpokládám tedy, že za tři roky již bude tento kompletně dokončený a jeho závěry se promítnou také při dalším hodnotícím auditu.

Stav hodnocení: Sebehodnocení zkontrolováno expertem - OK

 5 Zdraví

Oponentní stanovisko k Audit udržitelného rozvoje

Existují připomínky a náměty k přehlednosti a srozumitelnosti Audit udržitelného rozvoje UR?

Ne

Audit města je zpracován velmi dobře, je sestaven podle požadovaného formuláře. Uvedené informace jsou doplněny odkazy na přílohy a na webové stránky. V některých kapitolách jsou uplatněny drobné připomínky, ale nejedná se o žádné zásadní nedostatky.

Je Audit UR kompletní, dává odpověď na všechny návodné otázky?

Ano

Ano, audit je kompletní a je veden snahou poskytnout relevantní a komplexní odpovědi na všechny návodné otázky.

Využívá Audit UR povinné a doporučené indikátory?

Ano

Ano, audit využívá povinné i doporučené indikátory a podle nich hodnotí situaci a vývoj ve městě.

Celkové hodnocení

VNITŘNÍ PODMÍNKY

Silné stránky

- zkušenosti, osobní nasazení a zájem managementu Zdravého města
- kredit a důvěryhodnost města v rámci NSZM
- prohlubující se spolupráce v rámci odborů Městského úřadu
- politická podpora Zdravému městu
- dlouhodobá kontinuální strategie Zdravého města vč. opakovaně hodnoceného a aktualizovaného Zdravotního plánu města
- intenzivní a prohlubující se spolupráce s nevládními i vládními organizacemi a s odborníky v oblasti zdraví a životního stylu
- zohlednění demografického vývoje a široká nabídka činností, aktivit i projektů podporující zdravé stárnutí
- široké spektrum akcí a aktivit podpory zdraví, osvětové kampaně, dlouhodobá existence dotačního programu Zdravé město a MA21
- opakující se Analýzy zdravotního stavu obyvatel města Jihlavy a zejména jeho vyhodnocování a snaha o zlepšení těch ukazatelů, u nichž není vývoj dobrý

VNITŘNÍ PODMÍNKY

Slabé stránky

- nezapojování ekonomicky silných partnerů (firem) do podpory zdraví a preventivních aktivit ve městě
- poměrně nízká finanční podpora z dotačního programu, a to jak celková, tak i na realizaci jednotlivých projektů, zejména těch, které probíhají celoročně
- neexistence dlouhodobého (několik trvajících) programu zaměřeného na největší prioritu(y) v oblasti zdraví a životního stylu

VNĚJŠÍ PODMÍNKY

Příležitosti

- zázemí Národní sítě zdravých měst
- podpora ze strany spolupracujících organizací a partnerů
- postupně se zlepšující ukazatele zdraví
- možnost využít rozšiřující se základnu tipů dobré praxe z různých zdrojů
- možnosti využití dotací z různých zdrojů
- přirozený a poměrně velký zájem občanů o zdraví
- zdraví je průřezové téma – zlepšení v ostatních oblastech má kladný vliv na veřejné zdraví
- téma zdraví je mediálně atraktivní
- ekonomický tlak může vést k většímu zájmu o zdraví

VNĚJŠÍ PODMÍNKY

Hrozby

- demografický vývoj, tj. stárnutí populace, se všemi zdravotními, sociálními a ekonomickými dopady v budoucnosti
- hospodářská nestabilita a nedostatek financí pro rozvoj města, pro rozvoj zdravotních služeb ve městě i pro aktivity podpory zdraví
- zvýšení podílu sociálně slabého a vyloučeného obyvatelstva se slabým zájmem o zdraví
- politická nestabilita
- extremismus a xenofobní nálady určité části veřejnosti
- trvalá a ze strany města těžko ovlivnitelná hrozba mimořádných situací s výrazným negativním dopadem na zdraví obyvatel (pandemie nebo epidemie infekcí, přírodní jevy)

Závěry pro municipalitu – dílčí doporučení a návrhy hodnotitele

Město Jihlava vyvíjí dlouhodobě cílevědomou snahu o zlepšování v oblasti tvorby podmínek pro zdraví občanů města a může se pochlubit řadou nesporných úspěchů. Silnou stránkou je práce s veřejností vč. opakujících se veřejných fór a nabídka různých aktivit podpory zdraví pro občany všech věkových kategorií. To vyplývá z předložené zprávy i z příložených dokumentů. Důležitá je i pravidelná práce se strategickými dokumenty, kde dochází k pravidelnému vyhodnocování úspěšnosti plnění a jejich aktualizaci. Každý dokument strategického plánování má v Jihlavě nastavené poměrně jasné a měřitelné indikátory plnění a další atributy umožňující jednoznačné vyhodnocení.

Ve městě jsou pravidelně aktualizovány Analýzy zdravotního stavu, na které navazuje odborná interpretace a z ní vycházejí priority strategického plánování zacílené na potřeby města. Ve městě dlouhodobě pracuje komise PZM a MA 21, na vysoké úrovni je spolupráce s dalšími institucemi i odborníky, kteří se podílejí na přípravě, realizaci i hodnocení strategických dokumentů i konkrétních akcí a kampaní. Město organizuje i se podílí na spouště preventivních aktivit a akcí, důležitá je i jejich podpora z grantového programu Zdravého město a MA21. Zde je žádoucí, aby se v jeho rámci zvýšila jak celková podpora, tak i podpora jednotlivých efekt přinášejících projektů.

Hodnotící výrok

Uspokojivý stav tématu vůči UR - bez podmínek

Stav hodnocení: Sebehodnocení zkontrolováno expertem - OK

6 Místní ekonomika a podnikání

Oponentní stanovisko k Auditům udržitelného rozvoje

Existují připomínky a náměty k přehlednosti a srozumitelnosti Auditů UR?

Ne

Sestavený audit UR města Jihlavy je sestaven přehledně a srozumitelně. Nemám k tomuto kritériu žádné výhrady.

Je Audit UR kompletní, dává odpověď na všechny návodné otázky?

Ano

Audit UR je kompletní a poskytuje velmi dobrý základ pro hodnocení stavu a trendů v oblasti místní ekonomiky, zaměstnanosti, podnikání, komunikace s podnikateli a také cestovního ruchu.

Využívá Audit UR povinné a doporučené indikátory?

Ano

V auditu UR jsou využity a přehledně prezentovány všechny povinné indikátory. Dále jsou také prezentovány 2 příklady dobré praxe v části 6.1.D.

Celkové hodnocení

VNITŘNÍ PODMÍNKY

Silné stránky

- velmi dobrá dopravní dostupnost města
- stabilní počet ekonomicky aktivních subjektů
- široké spektrum nástrojů pro podporu podnikání i zaměstnanosti ve městě
- velmi dobrá komunikace města s většími podniky
- dostatečná nabídka nástrojů podporujících zejména domácí cestovní ruch
- stabilizovaná velmi vysoká míra návštěvnosti města s ohledem na fakt, že se nejedná o klasickou destinaci cestovního ruchu

VNITŘNÍ PODMÍNKY

Slabé stránky

- slabší využívání marketingových nástrojů pro podporu cestovního ruchu v Jihlavě
- chybějící monitoring situace a rozvoje cestovního ruchu ve městě
- slabší úroveň komunikace města se zástupci malých a středně velkých podniků
- nižší úroveň doprovodné sociální infrastruktury pro potenciální zahraniční investory či VaV experty

VNĚJŠÍ PODMÍNKY

Příležitosti

VNĚJŠÍ PODMÍNKY

Hrozby

- možnosti využívání nových ploch pro podnikání ve městě (Lokalita Cihelna, Lokalita Heroltická)
- možnosti využití čtyř brownfields ve městě
- rozvoj vědeckotechnologické základny ve městě v rámci průmyslu 4.0
- realizace podnikatelských fór či podnikatelských konferencí ve městě
- možnosti využívání značky města ve vazbě na klíčová témata (např. Gustav Mahler)

- ekonomická recese a její dopady na profilové obory v ekonomické struktuře města
- možný přesun průmyslové výroby z Jihlavy (resp. z ČR) dále na východ
- odliv kvalifikované pracovní síly do větších krajských měst (Brno nebo Praha)

Závěry pro municipalitu – dílčí doporučení a návrhy hodnotitele

Město Jihlava disponuje širokým spektrem standardních nástrojů podpory podnikání i zaměstnanosti na svém území. Co se týká dosahované úrovně počtu podnikatelských subjektů, zejména aktivních podnikatelských subjektů, má město dlouhodobě stabilizovanou situaci. V úrovni míry nezaměstnanosti dosahuje město velmi dobrých výsledků, které jsou srovnatelné s celonárodním průměrem u tohoto ukazatele. V tématice úrovně komunikace města se zástupci podnikatelské sféry je slabší vztah s malými a středními podniky. Naopak s velkými podniky město komunikuje ve standardní podobě. Cestovní ruch je rozvíjen v omezených možnostech města, které není klasickou destinací cestovního ruchu. Spektrum nástrojů pro rozvoj cestovního ruchu je přiměřený zejména pro domácí cestovní ruch. Návštěvnost se výrazně zvýšila před několika lety a tuto vyšší úroveň se daří ve stabilizované podobě udržet. Pro město lze vyslovit následující možná doporučení pro další zlepšování situace v sekci místní ekonomika a podnikání:

- více se zaměřit na podporu pro začínající podnikatele, např. formou podnikatelských inkubátorů, což ve městě nyní chybí;
- více prohloubit zejména komunikaci s mikro a malými podniky, např. prostřednictvím podnikatelských fór;
- v oblasti cestovního ruchu není zcela dostatečně rozvinuta konferenční turistika (potenciál krajského města). Určitě je do budoucna nezbytné více zkoumat, jak přijíždějící návštěvníci město vnímají, jaký je potenciál města z pohledu podnikatelů pro případné využití vnitřního potenciálu města. Tyto záležitosti následně promítnout do revize strategie města, příp. do aktuálního akčního plánu.

Hodnotící výrok

Uspokojivý stav tématu vůči UR - bez podmínek

Stav hodnocení: Sebehodnocení zkontrolováno expertem - OK

7 Vzdělávání a výchova

Oponentní stanovisko k Auditům udržitelného rozvoje

Existují připomínky a náměty k přehlednosti a srozumitelnosti Auditů UR?

Ne

Je Audit UR kompletní, dává odpověď na všechny návodné otázky?

Ano

Využívá Audit UR povinné a doporučené indikátory?

Ano

Celkové hodnocení

VNITŘNÍ PODMÍNKY

Silné stránky

Formální vzdělávání

Město prostřednictvím dříve realizovaných programů OPZ a současných MAP napomáhá rozvíjet školám takové žákovské kompetence, které potřebují k pochopení principů VUR a to u všech skupin žáků. Zároveň z Analýzy environmentálního vzdělávání na jihlavských základních školách vyplývá, že školy vnímají podporu, již se jí dostává v VUR a EV ze strany města a hodnotí ji kladně. Školy rovněž hodnotí pozitivně aktivity zdravého města Jihlavy směřující ke vzdělávání dětí v různých oblastech udržitelného rozvoje (osvětové akce města).

Kladně lze hodnotit, že si město nechalo zpracovat Analýzu environmentálního vzdělávání na jihlavských základních školách, která městu umožní podporovat školy v těch činnostech, které v rámci VUR považují za podstatné.

Důležité je zaangažování žáků v žákovských parlamentech a setkávání zástupců těchto parlamentů na společných setkáváních (přesah na neformální vzdělávání).

Za pozitivní lze považovat také přístup k udržitelnosti na školách v oblasti energetických úspor, separace odpadů a nakládání s vodou. Tato forma vzdělávání je velmi zásadní, neboť provazuje deklarovanou udržitelnost s reálnými opatřeními.

Pozitivní je nárůst spokojenosti obyvatel s mateřskými a základními školami.

Neformální vzdělávání

Z hlediska neformálního vzdělávání disponuje obec dostatečným množstvím subjektů, které se věnují vzdělávání a osvětě v problematice UR. Tyto subjekty pokrývají poměrně široké množství témat UR a soustředí se na všechny cílové skupiny v obci. Některé z organizací poskytují také poradenství v různých tématech UR (energetické úspory, pasivní stavby, ochrana přírody, zdravý životní styl).

Za důležité lze považovat angažování mladých lidí na dění ve městě (Fórum mladých).

Město spolupracuje jak se školami, tak s NNO a přístup ke vzdělávání má poměrně vyvážený a ucelený charakter z hlediska pokrytí témat i cílových skupin.

Město poskytuje dostatečný prostor pro realizaci široké škály volnočasových aktivit.

VNĚJŠÍ PODMÍNKY

Příležitosti

Po delší době se problematika udržitelného rozvoje dostává do oblasti zájmu decísní sféry. Vládou byl schválen dokument ČR 2030 (přístup ke vzdělávání je v ní zakomponován) a je připravován implementační plán k danému dokumentu. To může vést k iniciaci programů rozvíjejících UR, resp. VUR na různých úrovních.

VNITŘNÍ PODMÍNKY

Slabé stránky

Příležitosti pro další rozvoj

Formální vzdělávání

Z Auditů vyplývá, že z hlediska rozvoje poznatků o UR přímo ve školách jsou akcentována zejména environmentální témata. To odpovídá obecnému trendu v ČR (Tematická zpráva - Vzdělávání v globálních a rozvojových tématech v základních a středních školách; ČŠI, 2016). Těžiště podpory škol je zejména v environmentálním vzdělávání/environmentálních tématech. Město podporuje rozvoj dalšího povědomí o tématu v rámci akcí pořádaných městem, ale na další podporu rozvoje jiných témat, než environmentálních by se mohla do budoucna zaměřit i na školách.

Analýza environmentálního vzdělávání na jihlavských základních školách, jak už z názvu vyplývá, se soustředí do značné míry na environmentální vzdělávání, jen v některých pasážích se dotýká celkově problematiky udržitelného rozvoje, další analýzy by se tedy mohly zaměřit také na analýzu rozvoje dalších témat VUR (sociální a ekonomická) na školách. Důvodem je možnost lepšího cílení podpory za strany města školám (např. podpora těch témat, která jsou nyní vyučována méně případně méně vhodnými metodami).

Bylo by zajímavé uvažovat o posílení spolupráce učitelů participujících na jednotlivých školách na výuce témat VUR (síťování učitelů).

Neformální vzdělávání

Město ve spolupráci s NNO a dalšími subjekty zajišťuje portfolio programů vzdělávání a osvěty, které pokrývají jak řadu témat UR, tak cílové skupiny. V rámci obce však neexistuje prozatím systematicky zpracovaná analýza programů UR, kterými se organizace zabývají. Taková analýza by přitom mohla být vhodným podkladem pro podporu konkrétních programů, které by cílily na taková (nová/nerealizovaná) témata UR, která by obec ráda prosazovala.

V rámci obce stojí v centru síťování jednotlivých subjektů s dopadem na VUR zejména město. Stálo by za úvahu, zda neposílit také síťování mezi dalšími institucemi (např. NNO navzájem, škol a podnikatelského sektoru).

VNĚJŠÍ PODMÍNKY

Hrozby

Možné opadnutí zájmu o problematiku UR, resp. VUR ze strany decísní sféry v povolebním období.

Snížení zájmu občanů o témata UR a naplňování cílů s nimi spojenými.

Problematikou globálních témat a jejich výukou na školách se zabývala v roce 2016 i ČŠI (Tematická zpráva - Vzdělávání v globálních a rozvojových tématech v základních a středních školách; ČŠI, 2016). Materiál může sloužit jako dobrý benchmarkovací materiál VUR pro oblast formálního vzdělávání.

Závěry pro municipalitu – dílčí doporučení a návrhy hodnotitele

Domnívám se, že město Jihlava přistupuje ke vzdělávání pro udržitelný rozvoj v rámci obce zodpovědně a snaží se jak o podporu škol a školských zařízení, které zřizuje v rámci formálního vzdělávání (zejména oblast environmentální), tak o podporu dalších subjektů v obci, které napomáhají systém formálního i neformálního vzdělávání v rámci VUR dále rozvíjet a formovat. Potenciál k dalšímu rozvoji byl blíže specifikován v oddíle Slabé stránky (příležitosti pro další rozvoj).

Hodnotící výrok

Uspokojivý stav tématu vůči UR - bez podmínek

Nejsou

Stav hodnocení: Sebehodnocení zkontrolováno expertem - OK

8 Kultura a volný čas

Oponentní stanovisko k Audit udržitelného rozvoje

Existují připomínky a náměty k přehlednosti a srozumitelnosti Audit u UR?

Ne

Je Audit UR kompletní, dává odpověď na všechny návodné otázky?

Ano

Využívá Audit UR povinné a doporučené indikátory?

Ano

Celkové hodnocení

VNITŘNÍ PODMÍNKY

Silné stránky

Nová koncepce kultury a s ní nové vnímání kultury jako faktoru městského rozvoje

Pozitivní a proaktivní přístup ke kulturnímu dědictví města

Široká a rozmanitá kulturní nabídka ve městě

Aktivní nezávislá scéna

VNITŘNÍ PODMÍNKY

Slabé stránky

Poměrně nepřehledný systém financování kultury

Neaktuální Program regenerace MPR

Příspěvkové a další významně podporované organizace města kategorie A by měly mít vlastní stručnou koncepci rozvoje střednědobého horizontu, aby úspěch organizace nebyl závislý jen na krátkodobém rozhodování managementu. Stanovení cílů je také nutným předpokladem pro následnou evaluaci

organizací (jak pro potřeby vedení organizace, tak pro město a případné další podporovatele).

VNĚJŠÍ PODMÍNKY

Příležitosti

Revitalizace areálu Modety a nové využití Stříbrného údolí, na základě již zpracovaných analýz a koncepcí

Větší zapojení dalších subjektů včetně podnikatelského sektoru do podpory kultury (finanční i nefinanční)

Širší průzkum návštěvníků kulturních služeb a jejich spokojenosti pomůže dále zlepšovat kvalitu nabídky a služeb podporovaných organizací a poslouží také k evaluaci vynaložených prostředků

VNĚJŠÍ PODMÍNKY

Hrozby

Odchod pořadatelů a sponzorů kulturních a sportovních akcí, stejně jako publika do jiných měst

Nezájem podnikatelských subjektů a obyvatel o zapojování se do kulturního a sportovního dění ve městě

Rostoucí finanční náročnost provozu kulturních zařízení ve městě

Závěry pro municipalitu – dílčí doporučení a návrhy hodnotitele

Město udělalo za posledních několik let velký kus práce v oblasti kultury. Výrazný posun přinesl zejména participativní proces tvorby nové Strategie pro kulturu, volný čas a cestovní ruch na roky 2017-2024. Díky němu město začalo nahlížet na kulturu jako na faktor rozvoje města a s kulturními aktéry i veřejností byly diskutovány problémy i návrhy na zlepšení.

Doporučujeme aktivně pracovat s novou strategií a pokračovat v participativním přístupu i v dalších otázkách rozvoje města a jeho kulturní nabídky. Stejně tak doporučujeme pracovat s výsledky průzkumu publika uvedenými ve strategii a také zpracovat stručné koncepce/plány pro příspěvkové a další významně podporované kulturní organizace. Obojí může být vstupem pro nový systém evaluace kulturních organizací a aktivit města.

Nabídka kulturních aktivit je široká a rozmanitá, dobře dostupná obyvatelům města. Město má velmi dobrý přístup ke kulturnímu dědictví, a to jak hmotnému, tak nehmotnému.

Systém financování kultury je poměrně nepřehledný, podporujeme snahu na jeho revizi.

Podporujeme také návrh revitalizovat průmyslový areál Modeta a koncept tzv. Stříbrné údolí s využitím na služby cestovního ruchu a kultury tak, aby nově vzniklé prostory odpovídaly potřebám města a místních subjektů uvedených ve zpracovaných analýzách.
Držíme palce!

Hodnotící výrok

Uspokojivý stav tématu vůči UR - bez podmínek

Stav hodnocení: Sebehodnocení zkontrolováno expertem - OK

9 Sociální prostředí

Oponentní stanovisko k Auditům udržitelného rozvoje

Existují připomínky a náměty k přehlednosti a srozumitelnosti Auditů IID?

Ne

Bez připomínek. Jednotlivé připomínky byly

Stupeň realizace Auditů UR:	zpracovány v průběhu zpracování auditu tématu UR
Je Audit UR kompletní, dává odpověď na všechny návodné otázky?	Ano Audit je zpracován kompletně v potřebné podrobnosti a detailu. Poskytnuté informace a podklady umožňují posouzení a hodnocení situace a naplňování cílů v sociální oblasti UR.
Využívá Audit UR povinné a doporučené indikátory?	Ano Audit v dostatečné míře využívá indikátory k hodnocení oblasti

Celkové hodnocení

VNITŘNÍ PODMÍNKY Silné stránky <ul style="list-style-type: none"> • Rozvinutý systém služeb a práce s cílovými skupinami • Stabilní rozvoj politik a opatření zaměřených na jednotlivé otázky a témata sociálního prostředí a různé skupiny obyvatel • Dobře nastavená spolupráce s neziskovými organizacemi a zapojení obyvatel • Včasné a koncepční řešení sociálních problémů (prevence) • Spokojenost obyvatel s kvalitou života • Dlouhodobě nízká míra kriminality 	VNITŘNÍ PODMÍNKY Slabé stránky <ul style="list-style-type: none"> • Chybějící dlouhodobější přístup (koncepce) k odstraňování bariér a spolupráce s organizacemi osob se zdravotním postižením • Nevyužité možnosti pro větší zapojení rodin, škol a vzdělávacích institucí do prevence sociální inkluze znevýhodněných skupin a vyrovnávání jejich příležitostí
VNĚJŠÍ PODMÍNKY Příležitosti <ul style="list-style-type: none"> • Příznivá ekonomická situace a nízká míra nezaměstnanosti v ČR • Příznivá úroveň indikátorů kvality života a sociálního prostředí ve městě v kontextu celostátního průměru • Relativně vysoká míra sociální soudržnosti • Zájem obyvatel o participaci na řešení sociálních témat a zvyšování kvality života a sociálního prostředí ve městě • Využití času před vstupem početných generací do období se sníženou soběstačností pro vytvoření sítě podpůrných služeb pro seniory v jejich domácím prostředí 	VNĚJŠÍ PODMÍNKY Hrozby <ul style="list-style-type: none"> • Růst sociálně potřebných domácností (růst počtu osob ohrožených chudobou, předlužením a sociální exkluzí) • Růst sociální rozdílnosti (nerovnosti), netolerance a xenofobie, oslabení podpory znevýhodněných skupin a tématu inkluze ze strany veřejnosti a politické reprezentace • Selhání státní správy (MPSV, MMR atd.) a samospráv při řešení (koncepce) sociálního bydlení • Vliv sociální situace a rozvinutosti sociálních služeb v okolních obcích a regionu na sociální prostředí, mobilitu a dostupnost služeb ve městě, nízká míra meziobecní a regionální spolupráce při jejich řešení a zajištění služeb v rámci území • Nedostatek kapacit a personálu v rámci nepobytových (komunitních) sociálních a zdravotních služeb

Závěry pro municipalitu – dílčí doporučení a návrhy hodnotitele

- Pokračování v rozvoji a rozšíření spektra dosavadní sítě služeb
- Pokračování ve formulaci střednědobé a dlouhodobé koncepční politiky v sociální oblasti, její kontinuita bez ohledu na změny politické reprezentace (konsensuální a věcné cíle)
- Zaměřit se na propojování sociálních a zdravotních služeb (dlouhodobé péče) s ohledem na nárůst počtu seniorů se sníženou soběstačností a jejich potřeby
- Posílit spolupráci se školskými a mimoškolskými zařízeními při prevenci sociální inkluze znevýhodněných osob
- Zvýšit míru a rozšířit způsob zapojení obyvatel do rozvoje města a jeho aspektů posilující mezilidské a

mezigenerační skupiny a zabránit vytváření sociálně nebo kulturně izolovaných (vyloučených) lokalit a komunit

- Zaměřit se na zapojení znevýhodněných skupin obyvatel a cílových skupin sociálních a dalších služeb ve městě, tak aby mohly lépe ovlivnit jejich fungování, formy a způsoby poskytování atd.

Hodnotící výrok

Uspokojivý stav tématu vůči UR - bez podmínek

Stav hodnocení: Sebehodnocení zkontrolováno expertem - OK

10 Globální odpovědnost

Oponentní stanovisko k Auditům udržitelného rozvoje

Existují připomínky a náměty k přehlednosti a srozumitelnosti Auditů UR?

Ne

Audit je zpracován přehledně a srozumitelně, případné nejasnosti byly vyřešeny v rámci e-mailové komunikace.

Je Audit UR kompletní, dává odpověď na všechny návodné otázky?

Ano

Audit je kompletní a dává odpovědi na návodné otázky.

Využívá Audit UR povinné a doporučené indikátory?

Ano

Celkové hodnocení

VNITŘNÍ PODMÍNKY
Silné stránky

Za silnou stránku v rámci tématu 10 považuji především pozitivní vývoj ekologické stopy a existenci energetického managementu.

VNITŘNÍ PODMÍNKY
Slabé stránky

Posílena by mohla být oblast etického obchodu, zejména fair-trade (s čímž město od roku 2017 počítá).

VNĚJŠÍ PODMÍNKY
Příležitosti

Příležitostí je jistě krajina a prostředí Vysočiny - dobrá příležitost pro rozvoj ekoturismu atd.

VNĚJŠÍ PODMÍNKY
Hrozby

Co je příležitostí je zároveň do jisté míry i ohrožením - Vysočina patřila vždy mezi spíše chudší kraje s nedostatkem pracovních příležitostí a tím i s nedostatkem finančního kapitálu. Potom je celkem přirozené, že lidé mají tendenci považovat udržitelný rozvoj za něco, na co snad bude čas po zlepšení ekonomické situace v regionu.

Závěry pro municipalitu – dílčí doporučení a návrhy hodnotitele

Bylo by výborné, kdyby se podařilo prosadit každoroční vyčleňování třeba i relativně malé částky na podporu

vybraného projektu v rozvojové zemi (napr. ve spolupráci s nějakou osvědčenou nevládní rozvojovou organizací (Charita, Člověk v tísni apod.). Pokud se to podaří, stane se Jihlava jedním z prvních měst, které tak činí a může být inspirací pro další města a obce.

Hodnotící výrok

Uspokojivý stav tématu vůči UR - bez podmínek

Stav hodnocení: Sebehodnocení zkontrolováno expertem - OK

VÝSLEDNÉ STANOVISKO OPONENTNÍHO TÝMU [629.3 kB, pdf]

DALŠÍ AUDITY UDRŽITELNÉHO ROZVOJE

- [Chrudim: Audit udržitelného rozvoje 2016](#)
- [Jihlava: Audit udržitelného rozvoje 2017](#)
- [Kopřivnice: Audit udržitelného rozvoje 2017](#)
- [Litoměřice: Audit udržitelného rozvoje 2015](#)